

Nhập môn chính sách công
Bài 6

Hiệu ứng của sự sở hữu và tâm lý sợ tổn thất



Rủi ro và duy lý trí

- Bạn muốn có được:
 - khoản lợi chắc chắn 2 triệu đồng, hay;
 - 50% cơ hội có 4 triệu và 50% không có đồng nào?
- Bạn thà rằng:
 - Mất ngay 2 triệu đồng, hay;
 - 50% khả năng không mất gì cả và 50% mất 4 triệu?

Hiệu ứng của sự sở hữu

- Người ta thường gán một giá trị cao hơn cho những thứ mà họ đã sở hữu.
 - Người ta thường từ chối bán đi những gì họ đã sở hữu với giá cao hơn mức họ sẵn lòng bỏ ra mua nó
 - Giá bán thường cao hơn giá mua
- Bạn có muốn bán xe máy hay máy tính của mình theo giá thị trường hiện hành không?
- Có rồi mất một cái gì đó thì còn tệ hại hơn là chưa bao giờ có!

Tâm lý sợ mất mát

- Người ta thường đánh giá cao tổn thất hơn là lợi ích tương tự.
- Jimmy Connors: “Tôi ghét bị thua hơn là thích thắng”
- Người ta sẽ chấp nhận rủi ro lớn để tránh mất mát, chứ không phải để thu lợi
 - “Tổ thêm” vào cổ phiếu đang mất tiền
 - “Đổ tiền vào chuyện vô ích” trong doanh nghiệp thua lỗ
 - Đội mưa bão đi xem phim vì vé không miễn phí.
 - Nông dân chi nhiều tiền cho thuốc trừ sâu vì sợ mất mùa (nhiều hơn họ tiết kiệm)

Tâm lý sợ mất mát

- Bạn đi xem phim, giá vé là 100 ngàn /vé. Trên đường đi bạn phát hiện mình đánh rơi mất 100 ngàn. Bạn có tiếp tục đi mua vé thêm 100 ngàn không?
- Bạn mua một vé xem phim 100 ngàn hôm qua để xem hôm nay. Trên đường đến rạp, bạn phát hiện đánh rơi vé. Bạn chấp nhận bỏ thêm 100 ngàn để mua vé khác không?

Định giá theo điều kiện

- Dùng để gán giá trị tiền tệ cho những tiện ích hay yếu tố môi trường như khu bảo tồn và cảnh quan không bị phá
- Khoảng cách lớn giữa mức sẵn lòng chi trả (WTP) và mức sẵn lòng chấp nhận (WTA) giữa 3:1 và 3:2 cho hàng hóa tư
- Khoảng cách còn lớn hơn đối với *hàng hóa công*
 - Khó tìm thay thế
 - Ước tính thỏa dụng có tính bất trắc cao
 - Cảm tính đạo đức: như bảo tồn rừng

Lý trí duy lý và chính sách công

- Hiệu ứng của sự sở hữu chỉ là một ví dụ về cách thức mà hành vi của chúng ta tách rời khỏi những giả định kinh tế về các tác nhân tối đa hóa có lý trí
- Sự lệch pha khỏi lý trí này có tính hệ thống
- Đôi khi giải pháp “chính xác” trong sách không tác dụng trên thực tế
- Chúng ta phải nhảy bèn trước những lệch lạc có hệ thống trong cách thức người dân ra quyết định, từ đó đề ra chính sách thực tế.